

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 20. marts 2012
Dok.: 377657

UDKAST TIL TALE

til brug for ministerens besvarelse af samrådsspørgsmål AL og AM fra Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik (Alm. del) den 22. marts 2012 kl. 10.45

Samrådsspørgsmål AL:

”Med henvisning til Rigspolitiets rapport ”Status efter 2. halvår 2011 vedrørende arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere” bedes ministeren redegøre for, hvordan regeringen konkret vil arbejde for, at flere afviste asylansøgere hjemsendes?”

Samrådsspørgsmål AM:

”Med henvisning til Rigspolitiets rapport ”Status efter 2. halvår 2011 vedrørende arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere” bedes ministeren redegøre for, hvordan regeringens bestræbelser for at sikre udsendelse af afviste asylansøgere harmonerer med, at regeringspartiet De Radikale Venstre sammen med støttepartiet Enhedslisten ønsker at lempe reglerne, så det bliver nemmere for afviste asylansøgere at få opholdstilladelse i Danmark ”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Martin Henriksen (DF).

1. Da spørgsmålene har en tæt sammenhæng, går jeg ud fra, at udvalget er indforstået med, at jeg besvarer de to spørgsmål samlet. Jeg besvarede to spørgsmål om samme emne i udvalget i sidste uge.

Jeg vil igen fremhæve, at denne regering har overtaget en stor opgave med udsendelse af personer uden lovligt ophold fra den tidligere regering.

Det fremgår jo af Rigspolitiets statusrapport efter 2. halvår 2011 vedrørende arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere side 4, at antallet af afviste asylansøgere i udsendelsesposition i den senere tid (siden 2009) op til denne regerings tiltræden har været støt stigende.

Der skal ikke herske tvivl om, at regeringen er af den opfattelse, at når asylansøgere har fået endeligt afslag på asyl og eventuelt afslag på humanitær opholdstilladelse, så skal de rejse hjem.

I modsætning til den tidligere regering vil denne regering gøre en proaktiv indsats for, at antallet af afviste asylansøgere, der sidder og venter i centrene på at blive udsendt, ikke stiger.

Denne regering har en nuanceret tilgang til opgaven.

2. Regeringen vil fokusere på både afviste asylansøgers vilje til at udrejse og på samarbejdet med de berørte hjemlande om udsendelse. Det skal der til for at nedbringe antallet af afviste asylansøgere i udsendelsesposition.

Som jeg også nævnte sidst, vil regeringen gerne se på, hvad der reelt kan motivere de afviste asylansøgere til at rejse frivilligt hjem. Det er helt klart at foretrække, at så mange som muligt udrejser frivilligt frem for at blive udsendt ved politiets foranstaltning.

Jeg tror, at det er vigtigt at huske, at mange asylansøgere har realiseret alt, hvad de ejede i hjemlandet, for at søge lykken for dem og deres familie i Europa. Når de får endeligt afslag på asyl og besked om, at de skal udrejse,

synes jeg godt, at man kan forestille sig, at de kan have svært ved at se, hvordan de skal klare sig ved en hjemvenden. Og jo længere opholdet i Danmark bliver, jo sværere bliver det at se, hvordan man skal klare sig i hjemlandet.

Derfor vil jeg gerne se på, om vejledningen af afviste asylansøgere kan gøres bedre og mere målrettet en frivillig hjemvenden, således at de bliver parate til at vende tilbage til hjemlandet. Jeg vil yderligere vurdere mulighederne for at yde støtte til de afviste asylansøgere, der vender hjem frivilligt, så de kan begynde tilværelsen i hjemlandet på en rimelig måde.

Frivillig hjemrejse er den bedste løsning for alle parter. Det foregår skånsomt og på en ordentlig måde for asylansøgerne, og det er lettere for politiet, fordi det er muligt at udrejse frivilligt til alle lande i næsten alle situationer.

3. Men vi vil ikke tabe fokus på, at afviste asylansøgere, der ikke vil rejse frivilligt hjem, skal sendes hjem – om nødvendigt tvangsmæssigt. Der vil være visse grupper af afviste asylansøgere, som ikke vil medvirke til deres udrejse på nogen måde. De skal mødes med en håndfast tilgang til, at udlændinge uden lovligt ophold skal udrejse. Det er ikke regeringens intention at belønne dem, der ikke medvirker til deres udrejse.

Regeringen vil – som jeg nævnte sidst – styrke fokus på koordinationen i udsendelsesarbejdet. Der er mange myndigheder involveret i sagerne om udsendelse af afviste asylansøgere. Den task force, som jeg oplyste om på samrådet i sidste uge, vil have fokus på, at der ikke opstår flaskehalse i sagsflowet mellem Udlændingestyrelsen, Flygtningenævnet, ministeriet og politiet.

Som man kan se i Rigspolitiets beskrivelse af udsendelsessituationen til forskellige lande, er det også i mange situationer nødvendigt med et tæt samarbejde med Udenrigsministeriet og de danske repræsentationer ude i

verden. Et godt samarbejde med de herværende repræsentationer er også af stor betydning.

Med så mange aktører kræves der overblik og koordination, så den ene hånd ved, hvad den anden gør. Det er her, at task forcen skal sætte ind.

4. Jeg vil gerne knytte nogle bemærkninger til tvangsmæssig udsendelse af afviste asylansøgere. For som spørgeren ved som mangeårigt støtteparti til den tidligere regering, kan det være forbundet med store udfordringer at udsende afviste asylansøgere tvangsmæssigt til flere lande.

Det er almindeligt antaget i folkeretten, at et land er forpligtet til at tilbage tage sine egne statsborgere. Der er derfor som udgangspunkt ikke behov for at indgå tilbagetagelsesaftaler som en forudsætning for at udsende udenlandske borgere til deres hjemlande.

Nogle lande stiller imidlertid som betingelse for at modtage egne statsborgere, at der indgås en folkeretligt bindende aftale mellem Danmark og det pågældende andet land. Derfor har Danmark også indgået tilbagetagelsesaftaler med flere lande med henblik på at sikre, at vi kan udsende afviste asylansøgere.

Nogle aftaler kræver, hvad man kan kalde ”diplomatisk vedligeholdelse” for at fungere.

Disse opgaver i forbindelse med tilbagetagelsesaftalerne vil blive koordineret af task forcen, således at der kan reageres på passende niveau, hvis en tilbagetagelsesaftale ikke fungerer.

5. En af de indgåede tilbagetagelsesaftaler, som kræver løbende fokus, er, som jeg nævnte sidst, trepartsaftalen mellem Afghanistan, Danmark og UNHCR fra 2004. Trepartsaftalen fungerer fint, men de afghanske myndigheders identifikation af de afviste asylansøgere tager meget lang tid – og når de afviste asylansøgere er identificeret som afghanske statsborgere,

er der mange praktiske udfordringer ved tvangsmæssig udsendelse til Afghanistan.

Det kræver, at vi i et samarbejde med aftaleparterne i Afghanistan og UNHCR søger at finde mere effektive løsninger. Jeg vil ikke udelukke, at der også kan være behov for at se på mulighederne for yderligere at støtte en frivillig hjemvenden til Afghanistan. Det arbejde vil være forankret i Justitsministeriet.

6. En anden udsendelsesdestination, der kræver særlig indsats i forhold til tvangsmæssig udsendelse, er Irak. Der har været et velfungerende samarbejde med de irakiske myndigheder.

Der er dog på det seneste opstået nogle problemer vedrørende udstedelse af rejsedokumenter til tvangsmæssig udsendelse af afviste irakiske asylansøgere. Der arbejdes på en løsning af diplomatisk vej.

7. Tilbagetagelseaftalen med Rusland, der først blev endeligt implementeret i april 2011, skal også gerne komme til at fungere mere effektivt, da afviste asylansøgere fra Rusland udgør den 4. største nationalitet af asylansøgere i udsendelsesposition.

8. De forskellige lande, jeg har nævnt nu, kræver sammen med flere andre hjemlande en nuanceret håndtering, der tager hensyn til de forskelligheder, der er i forhold til de enkelte hjemlande. I Justitsministeriet vil vi nøje vurdere håndteringen af de konkrete udfordringer i forhold til udsendelse til hvert enkelt hjemland.

Løsningerne er ikke nødvendigvis de samme i forhold til Afghanistan som i forhold til Rusland. Samarbejdspartnerne er heller ikke nødvendigvis de samme i forhold til de forskellige lande, det siger sig selv, men det er vigtigt, at der er koordination mellem de relevante myndigheder og eventuelt andre aktører.

9. Regeringen har taget opgaven med udsendelse af afviste asylansøgere på sig efter den tidligere regering, og der er potentiale for forbedring, må jeg sige. Det er en prioriteret opgave for regeringen, hvis nogen skulle være i tvivl.

Men jeg ser som sagt meget gerne, at de afviste asylansøgere vender hjem frivilligt. Det er derfor, at jeg har bedt asyludvalget om at se på mulighederne for forbedring af vejledningen og eventuelle støttemuligheder for afviste asylansøgere.

Udvalget skal derimod – som jeg også nævnte sidst – ikke overveje ændringer af betingelserne for at meddele asyl. Det fremgår udtrykkeligt af regeringsgrundlaget, at kriterierne for, hvem der kan få asyl i Danmark, ikke ændres.

Det er min forhåbning, at en kombination af reelt fremmende tiltag med henblik på frivillig hjemrejse og en konstant fokus på og koordination af mulighederne for tvangsmæssig udsendelse, vil bidrage til at mindske antallet af afviste asylansøgere i udsendelsesposition og ikke mindst deres opholdstid i asylcentre.